

Starvrenski dom

Str. 293

V Ljubljani, ponedeljek 27. decembra 1937

Leto II.

Božični govor sv. očeta o preganjanju Cerkve in resnice v Nemčiji: Cerkev skrbi za vero, ne za politiko

Rim, 27. dec. AA. Havas: Sv. oče papež Pij XI. je 26. decembra popoldne sprejel 10 članov sv. kolegija, ki so vladarju-prvem duhovniku želeli srečne praznike. Temu sprejemu je prisostvovalo tudi 29 kardinalov. Po čestitki zastopnika sv. kolegija je kardinal Granito di Belmonte, ki je najstarejši izmed kardinalov, prebral svečano spomenico, v kateri je med drugim rečeno, da je letos dolgotrajna bolezen vladarja in prvega duhovnika povzročala največje skrbi vsemu katoliškemu svetu. Spomenica naglašala, da je sv. oče tudi za časa svoje bolezni neustrašivo deloval za blago cerkve. Pri tem se navajajo letošnje okoliščine sv. očeta in posebej naglašajo besede, ki jih je vladar-prvi duhovnik v njih izrekel zoper protivesno propagando v nekaterih državah. Končno izražajo kardinali v svoji spomenici tople želje za zdravje sv. očeta.

Na spomenico kardinalov je sv. oče imel daljši nagovor, v katerem je dejal med drugim:

Že nekaj časa se dogaja, da marsikje potvarjajo, taje in ponarejajo dejstvo, zlasti eno, ki je

prav tako velika kakor pomembna v zemeljskem smislu in bolešno globoka ter resna v moralnem smislu besede. To je vprašanje Nemčije in verskega preganjanja v Nemčiji, o katerem hočem spregovoriti nekaj besedi.

Nemci približno vsi vedo, da je sv. oče bil velik prijatelj Nemčije in je že. Sv. oče komaj pozna kako drugo deželo bolj kot Nemčijo, deželo, ki je tako izbrana in tako dostojanstvena po svoji znanosti, darovitosti, kulturi. Legion Nemcev je, ki jih je sv. oče obhodoval ne le zato, ker so prišli kot romarji k njemu, marveč ker jih je spoznal v njihovi domovini, v knjižnicah, v velikih znanstvenih zavodih, v njihovih mogočnih mestih.

Žalostno in dvakrat žalostno pa je, kaj vse počno v tej deželi danes proti resnici, proti resnici, ki se ne tiče samo sv. očeta osebno, ker bi bilo to še najmanj pomembno, marveč proti nemcu, kar ima tako zelo na srečo, kar je najdražje njegovemu mišljenju in njegovemu čustvovanju:

gre za katoliško hierarhijo, za katoliško vero, za sveto Cerkev božjo, katere skrb mu je zaupana. Trdijo, da katoliška vera ni več katoliška, marveč politična.

Sv. oče pravi vsemu svetu v obraz: »Mi ne naganjamo politike. Seveda je treba poudarjati, da mora vsak državljani svoje življenje uravnavati po božji postavi. Toda, ali je to vera ali politika? Politika gotovo ni!«

Mi hočemo, naj ljudje v človeškem kakor v družabnem življenju vedno upoštevajo božje pravice, ki so tudi pravice duše. To in samo to smo vedno delali. Kdor drugače misli in drugače govori, greši nad resnico.

Sv. očetu prizadeva veliko bolečino, da ponekod dan za dnem prihajajo z obtožbo, da se vera izrablja v politične namene. Vsi, ki hočejo videti, vedo in vidijo, da se mi bavimo z vero in ne s politiko.

Bratje sv. očeta med škofi, duhovščina in verniki, ki tako zelo trpe pod preganjanji, naj vedo, da sv. oče pozna njihovo stisko in da z njimi trpi.

Vesti 27. decembra

Pet milijard da Nemčija letno za narodno socialistično propagando po vseh inozemskih državah, kjer živi kak Nemec. Teh držav je 45, v njih je 548 hitlerjevskih organizacij, ki izdajajo čez 300 listov. V službi te propagande je 25.000 narodno socialističnih agentov in 2450 članov nemške tajne politične policije. Zanimivo bi bilo vedeti, koliko tega denarja gre k nam...

Španska vojna se more končati samo z zmago rdeče Španije, to je samozavestno izjavil novi valencijski poslanik v Londonu Navarez.

Avtomobil je padel v reko v ameriški zahodni Virginiji. Šest potnikov je pri tem utonilo.

Velika stanka je izbruhnila v francoski tovarni za avtomobilsko obročje Goodrich, ker je podjetje odpustilo skupino delavcev, ki je po nalogu komunistične stranke napeljala po vseh vodstvenih pisarnah skriven telefon, da bi komunisti lahko poslušali zaupne razgovore v tovarni.

Japonska vlada je v zadnjih štirinajstih dneh razpisala novih državnih posojil za 200 milijonov jenov, to je za poldrug milijardo dinarjev. Denar potrebuje za vojno.

Francoski zunanji minister Delbos bo obiskal Turčijo v začetku februarja. Domnevajo, da bo tedaj podpisan sporazum med Turčijo in Francijo glede vseh vprašanj, ki se tičejo pravice in zahtev turškega prebivalstva v francoski Siriji, zlasti v mestu Aleksandretti.

3.807.063 prebivalcev ima Finska po zadnjem ljudskem štetju. Od tega je 79% kmečkega prebivalstva.

Proslavljene delavske bataljone za zaposlitev brezposelnih so začeli ustanavljati v Grčiji. Ti bataljoni so urejeni po vzoru nemške delovne službe.

Nemški propagandni minister dr. Goebbels bo 5. januarja prišel v Egipt, kjer ostane tri tedne na oddihu. Med tem časom pa bo imel nekaj razgovorov z egiptovskimi državniki zaradi dobave bombaža Nemčiji.

V Avstraliji je izbruhnila nalezljiva vnetje mozga (meningitis-cerebro spinalis). V mestu Melbourne je do zdaj zbolelo 1300 ljudi, nad sto od teh jih je umrlo.

Stalin je odklonil predlog za amnestijo političnih kaznivencev, kar je zato, ker nima koga od pomembnejših svojih bivših sodelavcev amnestirati, saj so vsi na drugem svetu. V zvezi s to odklonjeno amnestijo poročajo, da je od 159 bivših izvoljenih odposlancev za kongres komunistične stranke živih samo še dvoje ljudi.

Tirolski deželni glavar je prepovedal glasoviti januarski planinski ples v Innsbrucku, ker je lani prišlo na tej prireditvi do velikih hitlerjanskih manifestacij.

Francoski misijonarji v Hančovu, o katerih že dalj časa ni bilo nobenih vesti in so se bali zanje, so, kakor poročajo Japonci, živi in zdravi.

Veliko važnih mednarodnih sporazumov, ki bodo utrdili mir na svetu, napoveduje predsednik ČSR dr. Beneš v govoru, ki ga je za božič imel po radiu.

Madžarska politika bo za naprej miroljubna, tako se glasi božična izjava predsednika dr. Daranyja.

V Varšavi je začel izhajati francoski list »Le Courrier de France«, ki bo služil vzdrževanju kulturnih zvez med Poljsko in Francijo.

Sovjetska letala so v skupini preletela finsko mejo in se spustila precej daleč v notranjost obmejne pokrajine. Zaradi tega je finska vlada vložila oster ugovor v Moskvi.

Velik proces proti poljskim komunistom se bo začel sredi januarja v Varšavi. Pred sodišče bo prišlo vse vodstvo prepovedane komunistične stranke.

Roparji so odvedli guvernerja sirske pokrajine Džezireh, ko je bil na nekem nadzorstvenem potovanju. O njem nimajo še nič poročil.

Prvo pomembno dejanje nove braziljske vlade je bilo, da je izdala, kakor vsaka prava diktatorska vlada, zakon o preureditvi državne policije.

Madžarski vojni minister Roeder se je Musoliniju brzojavno zahvalil za lep sprejem, ki ga je bil deležen pri svojem obisku v Italiji.

Novi abesinski podkralji, vojvoda d'Aosta, je priletel iz Masaue v Addis Abebo na velikem trimotornem bombniku, ki ga je vodil sam. Danes bo prevel svojo oblast. Ob tej priliki bodo pridelili veliko vojaško paradno.

Ameriško veleposlanstvo v Nankingu bodo spet odprli. Posle bo vodil prejšnji poslanik.

V Nemčiji ni govorenja o vojni nevarnosti in o vojni grožnjah. To je govoril Hitlerjev namestnik Hess na sveti večer Nemcem v inozemstvu.

V Švicarji bodo najbrž imeli v kratkem ljudsko glasovanje o tem, ali naj Švica izstopi iz Zveze narodov ter ji prepove, da bi imela svoj sedež na švicarskem ozemlju.

Brezposelnost v Ameriki narašča najmočneje v jekleni, tkalni, železni, avtomobilski, rudarski in čevljarški industriji. Brezposelnost bo dosegla višek v februarju.

Huda lakota je izbruhnila na severnem Kitajskem. Zaradi nje je veliko ljudi pomrlo.

Pariško svetovno razstavo bodo le podaljšali, kakor kaže glasovanje v poslanski zbornici, kjer se je 337 poslancev izreklo za to, 260 pa proti.

Poljske jube bodo skušali naseliti na otoku Madagaskarju, kjer je veliko neobdelane zemlje. Posebna komisija, ki je raziskovala življenjske pogoje tam, je te dni izdala v Varšavi poročilo, v katerem se zavzema za naselitev judov na otoku, ki je v francoski lasti.

Predsednik ČSR dr. Beneš bo obiskal Francijo najbrž prihodno pomlad, ko bodo v severno-francoskem mestecu Darney odkrili spomenik padlim češkoslovaškim legionarjem iz svetovne vojne.

Nemški tisk napada pariškega kardinala Verdiera zaradi njegovega božičnega pisma in mu očita, da se kardinal v njem zavzema za politično delovanje s komunisti in ljudsko fronto.

Vojna sreča pri Teruelu se obrača... Republikanci so izgubili zvezo z zaledjem

San Sebastian, 27. decembra. Kljub vsem rdečim vestem o zavzemu Teruela nacionalistična radijska postaja v Teruelu še nadalje deluje, čeprav se v predmestjih okrog nje razvijajo hudi boji.

Sinoči je radijska postaja v Teruelu razglasila, da rdečim kljub vsem naporom ni uspelo prodreti v sredo mesta. V njihovih rokah je le del predmestij, Nacionalisti so bili danes ojačeni z novimi oddelki od severa in juga.

Snoči je objavljeno naslednje uradno poročilo: Republikanske čete, ki so obkoljevale Teruel, so hkratu nenehoma obstreljevale naše postojanke. Vsi sovražni napadi so bili odbiti. Česte, ki vodijo v Concudo, so popolnoma razdejali. Rdeča vojska je spričo tega ostala brez vsakega stika s svojim zaledjem. Nacionalistično letalstvo je med tem pomorno bombardiralo Barcelono in še nekatera druga republikanska mesta.

Na teruelski fronti se operacije nadaljujejo. Posadka v Teruelu še zmerom odbija vse sovražne napade. Republikancem je prizadejala že mnogo izgub.

Salamanca, 27. decembra. AA. General Franco je poslal svojim vojakom posebno božično poslanico, med katerim pravi naslednje: Vam vsem,

ki ste v rovi v mrazu in izpostavljeni toči nabojev in granat, pošiljam izraz svoje globoke vere v bližnjo in končno zmago, svoje nade, ki je zgolj odraz vašega prepričanja. Vsem vašim materam, sinovom in bratom izražam svojo hvalečnost za

Palestinsko vprašanje se „razvija“ Krvavi boji o božiču v Galileji

Jerusalem, 27. dec. o. Med angleškimi oddelki in med upornimi Arabci divja že štiri dni hud boj blizu Genezareškega jezera in sicer v bližini ozemlja, na katerem so organizirane jugoslovne komunistične in socialistične naselbine, ki jih Arabci zlasti sovražijo. Angleška vojska, kateri so morala priti na pomoč letala in oklepni avtomobili, ni mogla Arabcev, ki so dobro oboroženi in organizirani, razgnati kljub srditim bojem. Število žrtev na obeh straneh je veliko in domnevajo, da je Arabcev padlo v teh bojih nad 200, koliko pa je ranjenih, še ni mogoče vedeti.

Včeraj je angleška vojska dobila nova ojačenja, nakar so angleške čete polagoma obklopile Arabce. Večji skupini dobro oboroženih Arabcev

je uspelo umakniti se mimo naselbine Mišmar Hajarjen in zmerom bolj zožujočega se obroča, toda prav blizu te naselbine je naletela na večjo policijsko stražo. Nastal je hud spopad, v katerem je padlo večje število Arabcev. Drugi so se razbežali.

Po raznih hribih ob Genezareškem jezeru so angleške policijske straže našle večje število trupel padlih upornikov. Vsi so bili večinoma stari po 20 do 25 let. Pri njih so našli novo orožje.

Tudi po drugih palestinskih krajih je postal položaj zelo resen. V Haifi je neki terorist vrgel bombo v kavarno, ki je bila nabito polna gostov. Neki angleški vojak je bombo k ereči prestregel in jo odbil na dvorišče, kjer je eksplodirala. Blizu El Ramleha, kjer je veliko letališče, so uporniki pretrgali telefonsko zvezo proti Tulkaremu. V tem mestecu je več upornikov napadlo zapore. Straže pa so jih razgnale.

Francoski državni proračun

Pariz, 27. decembra. AA. Havas: Včeraj se je začela razprava o francoskem proračunu v senatu. Zastopniki manjšine so poudarjali, da znaša proračunski primanjkljaj 7 milijard frankov. Vse to je posledica politike prve vlade ljudske fronte, ker se mora blagostanje pospeševati samo, če se proizvodnja razvija v socialnem miru.

Nato je govoril finančni minister Bonnet, ki je rekel, da je proračun sestavljen zelo iskreno in za obnovo Francije je vlada mnogo storila. Od julija naprej je prišlo v državno blagajno 28 milijard frankov in tudi državni dolgovi so bili znižani. Zlata podlaga Narodne banke pa je bila zvišana za 10 milijard frankov. Vse to so gotovo dobra znamenja, da se finančni položaj ureja.

Lepa pridobitev za vzgojevališče na Selu

Ljubljana, 27. decembra.

Banovinsko vzgojevališče, ki ima nalogo vzgajati neobglenje in že v zgodnjih letih na stran pota zašle dečke k dobremu in ki je bilo do nedavnega nastanjeno na gradu Ponoviče pri Litiji, se je preselilo na Selo pri Ljubljani, ko se je na drugi strani žrebčarstva preselila na Ponoviče, kjer je za njo mnogo ugodnejši položaj. Na Selu deluje sedaj pod nadzorstvom banske uprave zavod »Dečji dom«. Poleg obširnega poslopja leži proti železniški progi velik zemljiški kompleks, ki je bil last ključavničarja Rudolfa Gayerja iz Ljubljane. Ta svet je g. Gayer dal pred več leti pok. vrtnarju Ferantu v najem, ki je tam postavil moderen rastlinjak in zemljo preuredil v primerne gredice za cvetlice in povrtnino. Kompleks obstoja iz dveh parcel. Manjša parcela, obstoječa iz dveh kosov št. 610/1 in 610/2 k. o. Moste, je bila sodno cenjena na 166.700 din. Večja parcela št. 609/1 k. o. Moste pa je bila sodno cenjena na 405.000 din. Pred dnevi se je na okrajnem sodišču vršila sodna javna dražba obeh parcel. Ni bilo mnogo interesentov. Za svet se je v prvi vrsti zanimala banska uprava. Dražbi je sicer prisostvoval še zastopnik nekega socialnega zavoda. Banska uprava je po svojem zastopniku kupila prvo parcelo za 10.750 in drugo za 160.950 din. Na tem svetu, ki je že itak preurejen za vrtnarstvo, namerava banska uprava odnosno vodstvo zavoda poučevati svoje gojence v vrtnarstvu in sadjarstvu. Tu bodo pač imeli gojenci, ki jih veseli ta stroka poljedelstva, priliko se izvežbati v dobre vrtnarje.

Kakšna bo nova romunska vlada

Bukarešta, 27. dec. o. Vrhovna volivna komisija je sklenila, da bodo poslanska mesta v zbornici razdeljevati sorazmerno po številu glasov, ki so jih pri nedeljskih volitvah dobile razne romunske stranke. Od delitve mest so izključene stranke, ki so dobile manj kakor 2% oddanih glasov.

Zaradi zapletenega političnega položaja, ki je nastal zato, ker ni vlada dobila večine glasov, je kralj Karol sprejel včeraj predsednika vlade Tatarescu in se z njim dve uri dolgo razgovarjal. Širijo se glasovi, da je Tatarescu kralju dejal,

Iz domače politike

Shodi, govori in govoričenje

Belgrad, 27. dec. m. Posamezne politične stranke so včeraj priredile v več krajih svoje politične shode. V Trsteniku so zborovali pristaji JRZ. Na shodu, ki ga je priredila tamkajšnja krajevna organizacija, je govoril pravosodni minister Milan Simonović. V svojem dolgem govoru je podrobno razčlenil delo sedanje vlade ter našteval njene uspehe in tudi težave, s katerimi se je morala sedanja vlada boriti.

JRZ je imela včeraj svojo banovinsko konferenco tudi v Nišu. Vodil jo je minister za soc. politiko in nar. zdravje Dragiša Cvetković. Zborovanje JRZ je bilo dalje tudi v Titlju. Na tem shodu je govoril med drugimi tudi podpredsednik narodne skupščine Jevrem Tomić.

Tudi opozicija je imela včeraj več sestankov. Tako so zborovali med drugim v Sabcu in Topoli.

Odbor za poplave

Belgrad, 23. decembra. AA. Notranji minister je dobil informacije od podrejenih oblasti o naglem naraščanju Save in njenih pritokov in je 18 t. m. odredil, da se v notranjem ministristvu ustanovi odbor za obrambo pred poplavo. V odboru so zastopniki razen notranjega ministristva tudi vojni, gradbeno, prometno, kmetijsko in finančno ministristvo ter glavno ravnateljstvo državnih železnic, pomorska uprava in Rdeči križ. Odbor se je takoj sestel na sejo in predlagal notranjemu ministru, da izposluje pri ministrskem svetu kredit 400.000 din kot prvo pomoč po povodnji ogroženemu prebivalstvu. Na predlog notranjega ministra je ministrski svet takoj dal finančnemu ministru na raz-

polago gornji znesek. Odboru je posebno učinkovito prihitelo na pomoč vojno ministristvo, ker je poslalo motorne čolne in pontone z vojaštvom v ogrožene kraje; dalje gradbeno ministristvo s strokovnimi nasveti in z denarno podporo ogroženim krajem ter s strokovnimi organi, ki pomagajo reševati; prometno ministristvo z večjim številom vagonov in vlakom, ki jih je poslalo v ogrožene kraje za shranitev krme, živine itd. in z dovoljenjem brezplačnega prevoza hrane in krme.

Sovjetska vlada je na naglo odpoklicala svojega poslanika v Budimpešti Bekzadžijana pred šestimi tedni. Poslanik se ni vrnil na svoje mesto, in domnevajo, da so ga v Moskvi zaprli.

Ogromen požar v Prevaljah

Tovarna lepence pogorela - 60 delavcev ob zasluzek - Milijonska škoda - Dve smrtni žrtvi

Prevalje, 25. decembra.

Vse Prevalje so pod vtisom silne katastrofe, ki je zadela nase vas in katere posledice so nedogledne. Ni samo stvarna škoda, ki je nastala, tako pomembna: še večja je socialna, zakaj zaradi požara je prišlo okoli 60 delavcev, ki so imeli v tovarni lepence delo, ob kruh. Se lučje pa je, da je požar zahteval tudi dve človeški življenji. Pri gašenju sta se smrtno ponesrečila dva gasilca. Ogromen je bil trud gasilcev, da bi požar čim prej zadušili, toda bilo je vse brezuspešno.

Tovarna je stala z vsemi svojimi skladišči na levem bregu reke Meže ob cesti Prevalje-Guštanj in je bila last grofa Thurna v Guštanju. Kako je ogenj nastal, še ni ugotovljeno, pač pa domnevajo, da v žagi. Tleti je morda začelo že ob 11. ogrenj pa je najprej izbruhnil spodaj v žagi. Tovarna je bila trinadstropna. Poleg glavnega poslopija je bilo zraven še več skladišč, katera pa k sreči ogrenj ni zajel; istotako je bilo v skrajni nevarnosti tudi stanovanje obratovodje Encija. V tovarni je bilo zaposlenih okoli 60 delavcev, ki so bili za današnje razmere še kar dobro plačani.

Prve znake požara so vaščani opazili ob enih popoldne, ko se je pričelo iz tovarne kaditi, nekaj minut nato pa je že prišla tulila tovarniška sirena. Ljudi se je poprijel poplah.

Gasilci hite na pomoč

Nekaj minut po enih je iz strehe tovarne udaril velik plamen, ki je po svoji ogromnosti bil viden daleč naokoli. Toda že so bili na mestu gasilci iz Prevalj in iz Guštanja z vsem orodjem. Množica radovednežev je navalila k tovarni, da so imeli tukajšnji orožniki mnogo dela, da so naredili red. Gasilci so požar po napornem gašenju omejili, uničenja tovarne pa niso mogli preprečiti. Leseno ogrodje podstrešja se je pričelo rušiti, prav tako tudi vsi leseni deli. V veliki nevarnosti so bila skladišča. Če bi se teh prijel ogrenj, bi bila škoda še večja. Stroji, ki so bili namazani z oljem, so kar žareli v ognjenih plamenih.

Trud gasilcev, da bi rešili tovarno samo, je bil brezuspešen, saj je zaradi vročine že padala opeka s strehe. Z največjo brzino in mujo so ga-

silci izolirali skladišče in stanovanje g. Encija. Pogled na poslopje je bil grozen. Z občudovanjem moramo naglasiti požrtvovalnost prevajalskih gasilcev, istotako guštanjskih, ki so se izpostavljali smrtni nevarnosti.

Goreče tramovje pokoplje dva gasilca

Ko so vse Prevalje gledale in pričakovale strahotni požar, je nekako ob petih popoldne v vasi odjeknila grozna novica: Dva je podšlo. Pri gašenju sta pomagala tudi gasilca 65 letni Luka Kert in 27 letni Valentin Vezjak, oba iz Prevalj. Goreče tramovje je na stavbi pregorelo in vse skupaj je s strahovitim pokom zgrmelo na Kerta in Vezjaka. Čeprav so ju takoj potegnili izpod gorečih tramov in jima takoj nudili prvo pomoč, je bilo vse zaman. Luka Kert, ki je imel zlomljeno hrbtenico in roko, vrh tega pa še smrtno poškodbo na glavi, je že med prevozom k zdravniku umrl. Valentina Vezjaka so takoj z avtomobilom prepeljali v Slovenji Gradec, vendar so zdravniki nasvetovali, naj ranjenca kar odpeljejo domov, ker mu ni nobene pomoči več. Malo pred polnočjo je Vezjak umrl. Tako je požarna nesreča zahtevala dvojno življenje.

Na večer so prišli pomagat tudi gasilci iz Mežice, ki so stali do treh ponoči na pogorišču. Zalostno pri tej katastrofi pa je, da bo več družin, ki so bile le odvisne od dela v tovarni, ob kruh. Ako ne pride na pomoč javna dobrodelnost, zlasti pa državna in banovinski iniciativa, so te družine, med katerimi vlada nepopisen obup, zapisane pogubi.

Koliko je škode

Škoda po požaru se še ne da prav točno oceniti. Ni mogoče priti v notranjost tovarne; še vedno preti nevarnost, da se kaj ne podere, ker je iz precej razpokan. Gotovo je, da so stroji popolnoma nerabni in bo znašala škoda po izjavi nekaterih izvedencev okoli 3 milijone dinarjev. Če bodo tovarno še kdaj spravili v obrat ali ne, se ne ve. Eno pa je gotovo, da poleg lastnika tovarne trpi najbolj občutno nesrečno delavstvo, ki ga je kruta usoda vrgla na cesto prav sredi zime. Tako so Prevalje letos preživele strašen božični večer v strahu, grozi in žalosti.

Filmi

ki jih velja videti... ali ne videti

»Chin-Chin« (Kino Sloga). Za božično razpoloženje kar najbolj prikladen film. Film je poln prešernega otroškega smeha, razposajenosti, prirodnosti, da zabava i stara i mlado. Najprej se sme reči, da je pričujoči film eden izmed najboljših, kar jih je Foxova produkcija dala v promet ter je v njih igrala mala Shirley Temple glavno vlogo. Tipično ameriansko krojenje zgodbe nalašč za nastop mlade igralke na mnogih mestih moti gledalca, včasih pa še površno izdelana scena. Vendar se človek potruditi, da preide preko teh pomanjkljivosti ter se nasmeje ob prisrčnosti male Shirley, zlasti ob njenih pevskih točkah, ki jih je neverjetno lepo odpele. Med vsi igralški družini, ki se v filmu kaže, spozna človek v tem otroku zares izredno naravno in nepotvorjeno igro. Za mladino je film res priporočljiv.

»Fanny Elssler« (Kino Matica). Film hoče prikazati življenje in delo slavne dunajske plesalke Elsslerjeve ter njen odnos do Napoleonovega sina vojvode reichstadtskega. V prvem delu, kjer Lilian Harvey predstavlja baletko v več točkah, nudi film ljubiteljem baleta nekaj užitka, akoravno so režiserji zgubili smisel za živo pestrost in primerno kratkost (baletne scene se namreč vlečejo vselej v nedogled, da utrujajo). V drugem delu filma, kjer se plete ljubezenska zgodba med plesalko in Napoleonovim sinom, pa vse skupaj odpove. (Kdor je videl enkrat g. Gründgensa v vlogi Metternicha, občuti popolno praznoto.) Učinkovito ni, verjetno celo ne, ostane le ono suho dejstvo, ki je iztrgano iz zgodovine. Za nemški film je to dejstvo že kar tipično.

Celjske novice

Poroka. Na Stefanovo sta stopila ob 4 popoldne pred oltar Matere božje v Marijini cerkvi poveljnik celjske policije g. Stanko Potokar in gđc. Vilma Kirbisheva, hčerka celjskega tovarnarja g. Kirbischa. Poročil ju je mil. g. opat Jurak. Poroki je prisostvovalo veliko število prijateljev neveste in ženina, ki so čestitali mlademu paru. Mlademu paru izrekamo naše iskrene čestitke.

c Božič v Celju. Božični prazniki so potekali v Celju v pravem božičnem razpoloženju. Vse dni se ni pripetil niti en večji dogodek ali nesreča, ki bi motila mirno božično razpoloženje. Pomožna akcija, ki jo je ustanovila mestna občina, da pomaga najrevnejšim celjskim prebivalcem, je nabrala po mestu prostovoljne prispevke. Celjani so pokazali, da imajo dobra srca in so darovali obleko, živeč, drva in še gotovino. Tri dni pred prazniki so bili hodniki na mestnem poglavarstvu polni revežev, ki so prejeli pomoč od mestne občine. Kako veselih obrazov so odhajali, ko so dobili premožga, drv ali pa nakaznico za živeč. Na sveti večer so Celjani pohitili k polnočnicam. Cerkev so bile do zadnjega kotička polne. Sicer pa je Celje kazalo na splošno zaspano lice. Za praznike so prišli na račun tudi naši smučarji, ki so larnali dosedaj, da letos ni niti prave zime. Vse je hitelo iz mesta in se v naravi veselilo lepih božičnih praznikov.

c Poroka. Na Stefanovo sta stopila pred oltar Matere božje v Petrovčah poveljnik celjske policije g. Stanko Potokar in gđc. Vilma Kirbisheva, hči celjskega tovarnarja. Mlademu paru izkreno čestitamo!

c Pomožni akciji so darovali za reveže: t. v. d. Westen 150 ton velenjskega premoga, Trboveljska premogokopna družba v Ljubljani 10 ton kockovca, Rudarska družba »Bohemijac« v Celju in Cinkarna v Celju 10 ton velenjskega premoga.

c Mestno poglavarstvo pozivlje vse rezervne častnike, ki imajo stare železniške legitimacije, da jih predložijo vojaškemu oddelku čim prej zaradi podaljšanja. S sabo morajo prinesiti železniško markico za 2 din. Oni, ki pa dosedaj še niso imeli legitimacij, naj se prijavijo, da jih doka.

c Tatvine v Rakuschem skladišču vedno bolj jasne. Celjski policiji se je posrečilo zaslediti velike tatvine v Rakuschem skladišču v bivšem Mestnem mlinu in razkrinkati družbo, ki je kradla kar na debelo. Škoda znaša že nad 50.000 din. V nedeljo, 18. dec. je policija aretirala H. iz Celja, njegov sodrug pa je pobegnil v Zagreb. Pri zaslišanju je Valter H. sicer izjavil, da sta pri tatvini udeležena samo onadva, vendar pa kaže preiskava popolnoma drugo sliko. Policija je dosedaj aretirala že tri osebe. Na božič se je nenadoma pojavil v Celju pobegli Anton B., ki se je sam javil policiji. Pri zaslišanju je policija prišla do novih razkritij, ki bodo v teku nekaj dni popolnoma preiskane in bodo tatvine v Rakuschem skladišču razkrinkane do konca. Antona B. je policija izročila okrož. sodišču.

Nove telefonske številke

»Slovenec«, »Ponedeljski Slovenec«, »Slovenski dom« imajo sedaj naslednje telefonske številke: 40-01, 40-02, 40-03, 40-04 in 40-05.

✱

Mestna reševalna postaja ima od sedaj naprej številko 44-44.

Mestni magistrat ima številke 40-21 do 40-30. Banska uprava ima številke: 45-71 do 45-75, 45-65, 46-61 do 46-69.

Polijske stražnice imajo naslednje številke: 21-00, 22-00, 23-00, 24-00, 25-00, 27-00, 28-00, 29-00 in 39-00.

Polijska uprava ima številke 31-00 in 32-00.

Polijski upravnik ima štev. 35 00.

Poveljstvo varnostne straže ima štev. 36-00.

Božič v Mariboru - brez dogodkov

Maribor, 26. decembra.

Že dolgo let nismo obhajali v Mariboru božičnih praznikov tako lepo in brez vsakega razburjivega dogodka, kakor letos. Pomagala je pri letošnjem božiču celo sama narava, ki je skrbela za potrebno razpoloženje; po dolgih letih so bili letošnji prazniki namreč zopet beli, kakor se za pravi božič spodobi. Prav zaradi tega je bilo v mestu tudi čisto drugačno razpoloženje kakor ob drugih praznikih. Ulice so bile včeraj in danes popoldne podobne velikemu mravljišču, toliko ljudi se je prerivalo po njih. Popoldne pa zopet niso dobili prostora v kavarnah in drugih prijetnih lokalih, pravi tako je bilo tudi zvečer. Zelo dober obisk je imelo oba dneva gledališča, pa tudi lastnika obeh mariborskih kinov se ne moreta pritoževati. Pač pa se letos upravičeno pritožujejo okoličani. Proti navadi Mariborčan letos niso prav nič šili v okolico. Pa tudi daljših potovanj si niso privoščili. Putnik je pripravil več avtobusnih izletov za smučarje v zimskošportne kraje v Avstriji in na Pohorju, pa ni našel primerne odziva ter ni odšel noben avtobus s smučarji iz mesta. Tudi na Pohorju ni bilo tako živahno, kakor so to oskrbniki pohorskih postojank pričakovali in želeli. Edino zagrebški smučarji so se odzvali njihovu vabilu, gostov iz Maribora pa je bilo le malo. Pač pa je danes mariborska mladina pohitela na smučkah v okolico, ker je zjutraj nekoliko snežilo. Vendar pa je bila smuka slaba zaradi mokrega snega. Drugače pa je potekel božič brez dogodkov i razburjanja. Niti policija ni imela nobenega opravka in stražniki že dolgo niso imeli takoj mirnega in brezskrbnega praznikovanja kakor letos. — V splošnem pa so si Mariborčani za letošnje božične praznike privoščili precej dobroto. Dan pred prazniki je bil mariborski trg, ki je bil sila obilo založen, skoraj razprodan. Tudi trgovci se hvalijo, da so delali dobre kupčije. Prav tako so se tudi okoliški vinogradniki dobro odrezali, kar se je videlo nekaj dni pred prazniki, ko so meščani kar v kolonah s pletenkami v rokah hiteli v okolico, da so se založili v kleteh z dobro kapljico.

Šmrtna smučarska nesreča na božični dan

Ježica, 27. decembra.

Malo veselje na smučih si rada pivošči tudi mladina, ki je doma zunaj mesta. Kakor v prejšnjih letih si je tudi letos v ta namen izbrala n. ša vašaka mladina Goriškovo ježo. Kdo bi ji zameril in ji ne privoščil tudi malo veselja. Toda na božični dan se je med našimi mladimi smučarji zgodila usodna nesreča, katere žrtev je postal 17 letni Andrej Doberlet iz Savej. Z drugimi fanti je tudi on smučal na Goriškovi ježi na svojih, menda kar doma izdelanih smučih. Ker je pri nos enega za smučanje sedaj še vendar malo premalo, je zadel med vožnjo v krtno. Hud sunek ga je vrgel ob tla. Pri tem se mu je palica nekam čudno zataknila pod prsi. Po padcu se je fant hitro pobral, vendar pa je znova omahnil. Ko so drugi smučarji to opazili, so takoj zaslutili, da se mu je zgodilo kaj hujšega in so prihiteli bližje, na pomoč. Ker je ponesrečenec bruhal kri, so hitro poslali po bližnjega zdravnika dr. Jamška, ki je takoj prišel, mogel pa je ugotoviti le smrt.

Tako nenadna smrt mladega fanta, ki je bil splošno priljubljen in zelo vnet ter delaven član naših društev, je pri vseh, ki so ga poznali, vzbudila globoko potrtost. Dobroletovim domačim in pokojnikovim prijateljem tudi naše globoko sožalje!

Banja Luka, 27. decembra, m. Novo imenovani ban vrbaske banovine dr. Todor Lazarević je težko zbolel ter ni mogel odpotovali v Belgrad, da bi tam prisegel.

Prve lokomotive izdelane v naši državi. Iz Belgrada poročajo, da je glavno železniško ravnanstveno naročilo 10 lahkih lokomotiv za postranske proge pri Brodski tovarnici vagonov. Nove lokomotive bodo razvijale lahko večjo hitrost kot doslej: 50 do 60 namesto dosedanjih 30 km na uro.

Delnice naših parobrodskih družb prihajajo v naše roke. S Snuka poročajo, da so zadnje čase prešli znatni paketi delnic naših parobrodskih družb iz italijanskih v naše roke.

Občni zbor Rafaelove družbe v Soboti

M. Soboti, 24. decembra.

V četrtek pred božičem je bil občni zbor Rafaelove družbe, ki ga je vodil predsednik č. g. Klekl. Iz predsedniškega poročila, ki ga je podal, je razvidno, da se je družba ustanovila dne 31. III. 1937. Družbo je cerkvena oblast potrdila kot bratovščino. Briga se za naše izseljence v dušno-pastirskem oziru tudi na ta način, da jim preskrbuje izseljenke duhovnike. Cerkevna oblast je dovolila č. g. Camplinu, da lahko pastiruje med prekuurskimi izseljenci v Franciji, a svetna oblast svojega pristanka še ni dala, upamo pa, da ga bo v začetku novega leta. Banovina je tudi dala podporo 2000 din, da je sel č. g. Bejek pastirovat med delavce v Belje. Zalostno pa je, da se delavci zelo malo zmanjajo za Družbo. Čim delavce dobi službo, se več ne zmeni zanje. Na posredovanje tukajšnjega poslanca sedaj delavcem ni treba več plačevati za zdravniški pregled in tako sedaj delavci lahko te izdatke prihranijo za kaj drugega.

KINO UNION

Telefon 22-21

Boj za dečka

(Streit um den Knaben Jo)

Film po romanu Hedde Westenberg, poln zanimivih in zagonetnih dogodivšajev, ki bi mogli biti tudi resnični. Prekrasne slike iz sončnega Egipta. Igra je odlično podana po priznanih igralcih: **Lili Dagover, Maria von Tasnady, Willy Fritsch** in drugih.

Predstave: ob 16., 19-15. in 21-15. url.

Kdo je vse županil v Dobrniču?

Dobrnič, 26. decembra.

Ko je leta 1848 prišlo do velikih preureditev po občinah, so izginili od tod »rihtarji« in nastopili župani. Zadnji »rihtar« v Dobrniču je bil Kastelic Anton iz Dobrnice.

Prvi župan je bil Santa Treo, veleposestnik iz Male vasi. Moč dobrega srca, ki ga je sleherni občan spoštoval.

Drugi je bil Jože Senica, posestnik in gostilničar v Dobrniču, ki je kot namestnik Santonov vršil županske posle več let. Pozneje je bil tudi izvoljen. Bil je moč vetrovne politike in je prišel vaškim mogočnikom tistega časa.

Tretji župančič Janez, posestnik iz Luža, dokaj priljubljen med občani, kar dokazuje dejstvo, da je on bil župan neprestano 18 let.

Četrty župan Franc, posestnik iz Podlisa. Bil je tudi soustanovitelj Katoliškega izobraževalnega društva v Dobrniču.

Peti župan je bil Jernej Slak, posestnik iz Dobrave. Moč mehke preproste narave, a trdnega političnega prepričanja. Bil je več let župan tudi med svetovno vojno, ko mu niso ravno rožice cvetele.

Šesti Kužnik Jože, posestnik iz Lokev. Moč mirne narave. Županoval je le tri leta.

Sedmi zopet Jernej Slak iz Dobrave.

Osmi Kapore Franc, trgovec iz Dobrnice. Moč

Božiček brez bolnikov

Ljubljana, 28. decembra.

Med mnogimi božičnimi prireditvami je bila brez dvoma ena najpriljubljenejših tista na internem oddelku v splošni bolnišnici, kjer so šef internega oddelka docent dr. Ivan Matko in zdravniki v petek popoldne priredili bolnikom lepo božičnico. V ta namen so izpraznjeno bolniško sobo lepo uredili, kakor je bilo potrebno. Bolniška dvorana je bila spremenjena v pravo malo koncertno in gledališko dvorano z odrom. V ospredju je bilo postavljeno lepo razsvetljeno božično drevesce, pod njim pa so bile naše domače, prav tako prisrčno prirejene jaslice z Jezuškom, Jožefom in Marijo, pastirčki in ovčicami. V ospredju so se zbrale k slovesnosti usmiljene bolniške sestre, ki so nalašč za to prireditev naštevala nekaj božičnih pesmi. Velik del dvorane pa je napolnilo lepo število bolnikov in ostalih bolniških obiskovalcev. Vsa dvorana je bila v iskrenem toplim pričakovanju božiča, saj si skoraj nihče tako ne želi božičnih praznikov kakor prav bolniki, ki doživljajo ta čas vprav z neko zamaknjenostjo. Med obiskovalci je bilo opaziti precej starih mož, ki se jim je poznalo, da so si vsaj enkrat v življenju zaželeli pravega božičnega občutja. Prireditvi je prisostvovalo lepo število zdravnikov z docentom dr. Ivanom Matkom na čelu, šempetrski župnik g. Komšerlj, ravnatelj dr. Blatnik, bolniški kurat g. Slana in drugi odličniki.

Usmiljene sestre so za uvod k slovesnosti zapele več globoko občutenih božičnih pesmi: Vse lile se rodovi, Čui, že angeli veseli. S čudovito milim glasom je mlada deklica z globokim dojemom deklamirala »Gospod je blizu«. Prav tako pa je na harmoniki zaigrala zelo spretno gojenka Lichtenurnovega zavoda več narodnih pesmi. Prav izreden uspeh do doslej gojenke Lichtenurnovega zavoda, ki so zaigrale lepo božično igrico o Truljičici, ki nam prikazuje njeno rojstvo, njeno začaran mladost in rešitev. Ko je reši mlad lep kraljevič, je vse spet veselo in srečno. Začarana Truljička pa se zahvali za lepo prizadevanje vsem, ki so to lepo božičnico omogočili. Tako lepe prireditve marsikdo še ni videl in takšne miline, s kakršno so nam otroci prikazali resnično božično veselje, K lepi prireditvi čestitamo.

prebrisane glave, kot so navadno trgovci, in živahne narave.

Deveti je bil od bivšega režima postavljeni Grmovšek Jože, županoval je le dve leti. Moč se je še precej priljubil pri ljudeh. Umrl je še mlad.

Deseti župan zopet Jernej Slak iz Dobrave. Izvoljen je bil leta 1933 kljub tudi tekmi vladne liste. Slak je županoval vsa tri leta.

Enajsti župan, t. j. sedanji župan Ivo Pekol, posestnik iz Artmanje vasi, sodelavec in podžupan pri Jerneju Slaku. Moč mirne narave, zaveden slovenski mož. Pri volitvah si je priboril ogromno večino volivcev.

Kdo bo županoval v bodoče?

Polagoma bo prišlo tudi to mesto v roke katerega od mlajših, ki se danes tako rekoč vgačajo in pripravljajo za bodočnost. Gotovo je danes malo fantov, ki bi gledali z dosti odprtimi očmi, kaj delajo naši odbori, se od njih učili itd. Ne zavedajo se, da bodo oni poklicani voditi občino, kot najmanjši edinico, a najvažnejšo posredovalnico med ljudmi in višjimi uradi. Ne vedo, da čas drvi naglo in da bomo zaostali, če ne bomo bolj hitro uvidevali, kaj se dela v uradih, organizacijah, kaj pišejo časopisi itd.

Fantje! Oklenimo se še bolj strokovnih in prosvetnih organizacij. Sodelujmo kolikor moremo pri njih. Pripravljajmo se še na resnejše čase, še na večje dolžnosti. Potrebno je, da smo pripravljeni na vse, da nas čas ne prehití.

Mariborski grad se počasi izpreminja v reprezentativen muzej

Iz dosedanjih muzejskih prostorov bodo uredili policijsko vojašnico

Maribor, 26. dec.

Vprašanje mariborskega gradu je bilo dolgo časa tisto, o katerem so Mariborčani največ razpravljali, saj so bili živo zainteresirani, kaj se bo zgodilo iz gradu, katerega je bivša občinska uprava kupila za odlično previsoko ceno. Po nartih iste uprave bi se grad moral izpremeniti v magistrat, kar bi pa povzročilo prevelike stroške, pa jih je zato javnost odklonila. Nova občinska uprava se je postavila na povsem pravilno stališče, naj se grad, če je že bil kupljen, uporabi v kulturne namene ter ga zato oddoči za mariborski muzej, ki se zaradi pretesnih dosedanjih prostorov ni mogel prav razvijati.

Večina prostorov v gradu je bila do sedaj uporabljenih za stanovanja in so bile zato v notranjosti gradu izvršene velike prezidave. Iz nekdanjih velikih grajskih soban je nastalo veliko število temnih in nehygieničnih stanovanj. Stanovaleci v I. nadstr. so se sedaj že izselili, iz mezanina pa bodo odšli, čim se bodo tudi tam začele preureitve. V I. nadstropju delajo sedaj s polno paro ter so že podrli vmesne zidove in dobiva nadstropje obliko nekdanjih reprezentativnih grajskih prostorov, ki bodo popolnoma odgovarjali potrebam mariborskega muzeja. Prostori bodo svetli in prostorni, zlasti oni v bastiji, ter bodo brez dvoma vzbujali pozornost.

Grad bo za potrebe muzeja preurejen do prihodnje jeseni, ko se bo vanje vselil muzej ter zapustil dosedanje pretesne prostore v Cankarjevi ulici, o katerih sedaj razmišljajo, kaj naj z njimi storijo. Ker je staro muzejsko poslopje zelo neapraktično zidano in ga ni mogoče porabiti za šolske prostore, je težava z njimi še večja. Priuermni bi bili, z nekaterimi preureditvami seveda,

Vremensko poročilo

»Slovenskega doma«

Po stanju danes ob 7 zjutraj

Krai	Barometar	sko stanje	Temperatura	v C°	Relativna vlaga	%	Veter	Pada-vine
Ljubljana	774.7	-3.8	1.0	75	10	S ₂	0.8	sneg
Maribor	774.7	-5.0	0.2	90	10	N ₁	2.0	sneg
Zagreb	768.7	1.0	2.0	80	10	E ₁	3.0	sneg
Beograd	768.5	-5.0	-2.0	95	10	NE ₁	—	—
Sarajevo	768.3	-2.0	1.0	95	10	0	4.0	sneg
Skopje	768.6	-3.0	2.0	95	10	0	0.4	sneg
Split	764.8	5.0	8.0	80	6	NW ₁	—	—
Kumbar	762.7	6.0	—	85	10	NNE ₂	—	—
Rab	768.7	2.0	—	30	10	E ₂	—	—

Vremenska napoved: Večinoma oblačno stalno vreme.

V petek 24. je bilo megleno do 10.35. Ves dan je prevladovalo oblačno vreme, okrog 18. se je pričelo jasni in je ostalo v noč skoro popolnoma jasno.

V soboto je bilo zjutraj gosta megla, čez dan se je zredila, popolnoma pa se je dvignila šele popoldne. Prevladovalo je oblačno vreme, le dopoldne okrog 10 je nekoliko prodrlo sonce. Zvečer se je deloma zjasnilo.

Včeraj do 7 je bilo le deloma oblačno. Okrog 10 se je popolnoma pooblačilo, ob 10.30 so pričele padati snežinke, ki so se vedno bolj zgoščale; snežilo je nato do 14.10, nakar se je pričelo jasni. Deloma jasno je ostalo v noč.

Temperatura 24. najvišja 0.4. Temperatura 25. najvišja -3.8, najnižja 8.0. Temperatura 26. najvišja 3.8, najnižja 1.0.

Ljubljana danes

Koledar

Danes, ponedeljek, 27. decembra: Ivan Ev. Torkel, 28. decembra: Nedolžni otroci.

Nočno službo imajo lekarne: mr. Sušnik, Marjini trg 5; mr. Kural, Gosposvetska cesta 4, in mr. Bohinec ded., Rimska cesta 31.

Za božično obdarovanje mestnih revežev je daroval mestnemu soc. uradu g. Janko Skerlep, direktor in prokurist Union, hotelske in stavbinske d. d. v Ljubljani, 750 din, da se oddolži za številne čestitke ob 25-letnici svojega službovanja pri enem gospodarju. — Tvrška I. Bonač, trgovina s papirjem v Šelenburgovi ulici, je darovala 500 dinarjev. Mestno poglavarstvo se obema darovalcema za plemeniti dar toplo zahvaljuje, s pripombo, da je prejelo oba zneska že pred božičem.

Podružnica Sad. in vrtn. društva za Sisko bo imela svoj redni letni občni zbor jutri, 28. t. m. ob 20 v prostorih »Stare šole« na Celovški c. 99. Dnevni red je razviden v podružničnih oglasnih omarih. Predsednik g. Kofol bo imel pred občnim zborom kratko strokovno predavanje.

SLOGA

Shirley-Temple

v prekrasnem božičnem filmu

ČIN-ČIN

Regunka iz Kine.

Predstave ob 15, 17, 19 in 21 uri.

Ilirija : Maraton 14 : 0

Tekma v hokeju na ledu z zagrebskim Marathonom, ki je bil ojačen z igralci concordijske hokejske sekcije, je bila edina športna prireditelja pri nas v letošnjih božičnih praznikih. Včerajšnja tekma lahko smatramo nekako za neoficielno prestižno tekmo med Zagrebom in Ljubljano. Lanska prvenstvena tekma, ki naj bi odločila, kdo je najmočnejši hokejski klub v državi, je morala zaradi slabega vremena odpasti. Včeraj pa je nastopil Maraton še ojačen in vendar se daleč ne bo mogel uspešno tekmovali z ilirskim moštvom. Moštvi sta nastopila v naslednjih postavah:

Ilirija: Icc—Kačič, Pogačnik—I. napad Gogala, Pavletič, Gregorič, II. napad Svetič, Aljančič, Morbacher.

Marathon pa z moštvom: Gluhak—Pfaff M., dr. Pfaff Z.—I. napad Starman, Košak, Wittebacher, II. napad Donoval, Bajde, Radoslav.

Zagrebcani so imeli v svojem moštvu slovenske igralce. Tekmi je prisostvovalo sto gledalcev. Led je bil odličen, le proti koncu v drugi in zlasti v tretji tretjini igre je začelo snežiti, kar je močno oviralo gledalce. Tekmo je sodil g. Vodišek.

Ilirska hokejska sekcija ima za letošnjo sezono veliko načrtov. Tako bodo imeli priliko videti 30. in 31. decembra 1937 Telefon club Romana iz Bukarešte. Klub romunskega princa Catacrzena, ki je že igral v Ljubljani pred 4 leti. Teden dni kasneje bodo imeli v gosteh Celovčane — KAC je večletni gost Ilirije v Ljubljani. Za Celovčani pridejo Beljanci in sicer 8. in 9. januarja, 22. in 23. januarja je finale tekmovalne za državno prvenstvo v hokeju na ledu. Vmes pa bo ilirska sekcija gostovala enkrat v Beljaku in enkrat v Celovcu. Upamo, da ne bo slabo vreme prekrizalo načrtov našim hokejistom.

Tekmovanje za zimski pokal prihodnje nedelje Prihodnjo nedeljo 2. januarja 1938 se začne po dolgih pogajanjih tekmovalje za zimski nogometni pokal, za katerega je dal pobudo Belgrajski športni klub. Tekmovanje se udeležijo vseh devet klubov, ki igrajo za državno prvenstvo. Belgrajski Jugoslavija, ki sprva ni hotela dati svojega pristanka, se je končno tudi oddala, da sodeluje. Klubi so razdeljeni, kot smo že poročali, v dve skupini in sicer belgrajske in zagrebske. Tako bomo torej imeli v nedeljo na programu te tekme: BSK : Bask, Jugoslavija : Jedinstvo, Gradjanski Concordia in Haški Ljubljana, Splitski Hajduk in sarajevska Slavija sta prosti. V nedeljo 9. januarja so na programu reševalne tekme. V drugem kolu, ki bo 16. in 23. januarja, se srečajo zmagovalci iz prvega kola. V tretjem kolu 30. januarja in 2. februarja igra zmagovalce belgrajske skupine z sarajevsko Slavijo in zmagovalce zagrebske skupine s splitskim Hajdukom. Končna tekma med zagrebsko in belgrajsko skupino pa bo 15. in 20. februarja. Tekme za zimski pokal BSK-a bodo brez dvoma kljub snegu in mrazu pritegnile na naogometna igrišča mnogo gledalcev, saj bodo te tekme tudi najmanj tako zanimive, kakor tekme za državno prvenstvo.

Kino MATICA

Tel. 21-24

Lillian Harvey in Willy Birgel

v krasnem vefilmu plesa, glasbe in ljubezni

Fanny Elssler

Najnovejši žurnal, romantika divjega zapada itd.

Predstave ob 16., 19.15 in 21.15 uri

Ljubljanska drama:

Eduard Bourdet: Svedrovci

22. decembra je bila premiera moderne francoske komedije Edouarda Bourdeta.

E. Bourdet je bil — kakor izvemo iz Gledališkega lista imenovan leta 1936 zaradi svojih izrednih zaslug in poznanja gledališča, za upravnika v francoskem osrednjem gledališču Théâtre Français. Ker pa je pariško gledališče Michodière prav v tistem času pripravljalo njegovo komedijo »Fric-Frac« in ker je ta, gotovo slučajna zveza zbudila v francoski javnosti precej nasprotujočih si komentarjev, je avtor čutil potrebo, da je povedal nekaj malega v opravičilo. Njegovi »Svedrovci« so neke vrste socialna študija, ki naj poda sliko pariškega napol predmestnega prebivalstva v njegovem značilnem govoru. Hotel je — kakor pravi — napisati veselo igrano in jo dati igrati pravim komikom.

V resnici so »Svedrovci« tipična slika pariškega predmestnega življenja z vso miselnostjo in miljejsko karakteristiko. Dejanje se razvija v rahli romantiki v dveh smereh: na eni strani vsaj navidezno solidni pariški meščanski človek, na drugi pa pisana družba propadlega proletariata napol zločincev in prostitutk. Na obeh straneh je še precej sentimentalna, posebno na strani zločincev, ki odkrivajo kaj radi ob svojih dobrih momentih svojo človeško dobrotno snov. In tako je mogoče, da glavni junak Marcel srečno najde od ene strani na drugo in da ga končno smešno naključje privede do napol zaželenega meščanskega zakona. Nad vsem dejanjem pa rahlo boli osnovna misel te komedije, ki je za francosko igrano in miselnost zelo značilna: saj na svetu ni poštenih ljudi. — Vsi krademo. Eni direktno in odkrito, drugi zavito in diskretno. Ti poslednji se skrivajo za različne službe — kot so bankirji, filmski podjetniki itd., da jim policija ne more do živca.

V Franciji je doživela komedija uspeh — vsaj tako nam govore izveščiki kritik v Gledališkem listu. Sicer so tudi tam nekateri oporekali, vendar

pa vsi priznavajo vrednost te petdesetlejske komedije v spretni gradnji, v slikovitem miljeju, predvsem pa v originalnem jeziku tega okolja. Ljudje iz družbe — tako piše »Echo de Paris« — se bodo hodili tja učit narečja in tisti, ki ta jezik poznajo, se bodo naslajali, ko ga bodo poslušali v tako naravnih in komičnih govorcih.

In to je prvi vzrok, ki nam pojasnjuje, zakaj »Svedrovci« niso uspeli. Kljub dobremu prevodu C. Kosmaja, je ostal to samo prevod, ki v slovenščini ne more dobiti ekvivalenta, ker takega dialekt Slovenci sploh nimamo. Vse to, kar bi jezikovno lahko užigalo, je bilo sedaj preveč banalno, sedaj zopet premalo originalno. Drugi vzrok pa leži v tem, da ta milje, ki je sigurno tako karakterističen za Pariz, nima tistega čara in komične verjetnosti, ki bi Ljubljancema navdušili. — Komedija je pustila poslušalce hladne.

Da pa »Svedrovci« niso uspeli je krivo tudi to, da so bili slabo pripravljeni. — Kar nas je v resnici zadovoljilo je bila inscenacija. Tu se je g. B. Stupica zopet izkazal mojstra. — Sama režija, predvsem izdelanost posameznih prizorov pa je bila zelo slaba. Namesto brzine in okretnosti, smo gledali počasnost in improvizacijo. — Slabo znanje vlog pri taki komediji pa lahko le veliko škodi. Vprašanje dialekt se ob Sanečevem Jožu zopet odpira. — Kar je mogoče pri »Šimkovi« bilo na mestu, tu odbija in je bilo samo mašilo. Tudi Severjevi se je poznalo, da preveč improvizira. Take vloge prav tako zahtevajo nekega notranjega ravnotežja. Edini, ki je vedno reševal situacijo je bil g. Daneš v vlogi Marcela. — S svojo prisrčnostjo in naivnostjo je oživljal sceno.

S takimi in tako pripravljenimi komedijami drama ne bo polnila blagajne. — Če se je že hotelo pokazati nekaj »modernega«, potem bi morali komedijo vsaj dobro pripraviti in s tem vsaj približno zamašiti vrzeli, ki so nastale s prevodom.

Novi kamniški župan prevzel posle

Kamnik, 26. decembra.

Pretekli teden je g. Novak Nande, predsednik županske zveze, prevzel posle mestnega župana v Kamniku.

Predajna seja je bila sklicana 22. t. m. ter so se je udeležili vsi novo izvoljeni občinski odborniki. Mala občinska posvetovalnica je bila skoraj premajhna.

Slavnostno sejo je otvoril začasni župan g. Stergar Anton, ki se je v svojem govoru toplo zahvalil vsem sodelovalcem, ki so mu vedno in zvesto stali ob strani in pripomogli k uspešnemu reševanju občinskih poslov. Zatem je prečital imena novoizvoljenih občinskih moči in prepustil vodstvo seje novoizvoljenemu in priključenemu županu g. Novaku Nandetu, ki je v krasnem govoru podal smerice bodočega poslovanja in gospodarskega dela v novi veliki občini Kamnik. Razložil je tudi, kakšna nasprotstva so bila že v prejšnjih letih med meščani in okoličani. Priporočal je, da v prilog smotrnege dela v korist sedanje velike občine vse to odpade — ter da vsi resno in skupno primejo za delo — ki naj bo vsem v čast in dobrobit občinskega gospodarstva. Svoj obširen in stvaren govor je končal z iskreno željo iskrenega in zvestega sodelovanja v delu za vsesplošni procvit in napredek našega lepega Kamnika.

Po zaključku županovega govora je zastopnik oblasti komisar g. Vadjal zapisal novi občinski odbor, nakar je zastopnik Tunjice g. Stele Jože Predlagal, da se pošlje udanostne brzojavke Nj. Vel. kralju, kraljevemu namestniku knezu Pavlu, predsedniku kraljevske vlade dr. Stojadinoviču, notranjemu ministru dr. Antonu Korošcu in banu g. dr. Marku Natlačenu. Predlog je bil soglasno sprejet.

Pri slučajnostih je tudi zastopništvo manjšine, to so: gg. Knaflič Anton, Kramar Miloš in Cerer Anton vložilo in prečitalo resolucijo, ki navaja več točk, v glavnem pa poudarja zahtevo in nujno potrebo zgraditve moderne meščanske šole.

Za rešitev tega važnega vprašanja so imeli »napredni gospodje« čas vsa dolga leta vladanja JNS — pa za stvari splošno koristi niso imeli preveč časa.

Treba bo vsekakor rešiti vprašanje meščanske šole, vendar pa ta točka v glavnem ne zadeva toliko okolice kot nas meščanov, kajti okolica ima po večini že svoje dobro urejene in lepo zgrajene šole. Vendar je odbor pripravljen tudi to urediti.

Kaj smo dosegli in kaj hočemo

Slov. Konjice, 26. decembra.

Ko se leto nagiba h koncu, se nam zdi zelo umestno podati nekakšno sliko vseh naših uspehov in neuspehov od začetka leta do sedaj. Vsakega uspeha smo bili veseli, ker nam bo zelo koristil, upamo pa, da nam novo leto prinese še kaj več.

Razveseljiv napredek zaznamuje slovenje-konjski okraj v javnih delih, ki so in bodo v bodoče veliko pripomogli v našem gospodarstvu. Gospodarstvo se je že v marsičem dvignilo, kar dobro vidimo, če primerjamo podatke prejšnjih let. Ceste, regulacije, vodovodi — to vse je znak, da se tukajšnji kraji tudi gospodarsko dvigajo. Poleg sprememb na posameznih področjih pa je velik naš uspeh tudi v združitvi obeh slovenjekonjskih občin, ki pomeni pomemben korak v boljšo našo prihodnost, ki mora biti vsaj v neki meri takšna, kakršno naš človek zasluži. Izpremembra, ki je z združitvijo nastala, je namreč velikega pomena ne samo v politično-upravnem, ampak tudi v gospodarskem, kulturnem in narodnem oziru.

Nočemo prveč posegati nazaj. Slika pri nas je

približno ista kot drugod, kjer so se izvršile enake izpremembe. Dejstvo je in ostane, da je bilo okoliško ljudstvo pri reševanju vseh važnih vprašanj o trgu, ki so bila še večjega pomena za okoličane, ne samo zastopljena, ampak popolnoma izločena. Toda čas je prinesel svoje. Molijo se oni, ki mislijo, da pomeni »kmečki pohod« v trg absolutno vladno v občini. Z združenimi močmi hočemo boljše čase. Če bo okoliški, kmečki človek lažje živel, bo vzporedno s tem živel tudi trgovec, obrtnik in uradnik. Ve pa okolica, da se za gonjo skrivajo gotove osebnosti, ki bi se nadalje rade imele absolutno gospodarsko in politično oblast in to na škodo okoličanov in tržanov. S tlačitvijo okolice k tlem ni imela trška občina nobenih možnosti za razvoj.

Nam gre za troje vprašanj, katerih rešitev naj popolnoma predrukači lice našega kraja: nameščenje nove industrije, ustanovitev meščanske šole in razširitev ter modernizacija bolnišnice. Ljudem, ki imajo našo usodo v rokah, lahko zaupamo in emo prepričani, da bodo te tri točke v doglednem času uspešno rešene.

Slov. Konjice

Slov. Konjice, 27. decembra.

V zimskem času so posebno ubogi naši vinski otroci, ki hodijo po eno uro ali ne dosti manj daleč v šolo ter dobe doma slabo kosilo, večkrat pa se zgodi, da ostanejo tudi brez njega. To posebno tam, kjer oče nič ne zasluži in priseda k skledi še več mlajših bratcev in sester. V tem položaju se nam zdi posebno umestno, če apeliramo na naše premožnejše tržane, ki čutijo do revnih otrok, da bi nudili v mrzlih dneh kateremu izmed teh opoldne nekaj tople jedi. Naj bi se našlo čim več takih dobrotnikov, otroci jim bodo hvaležni! Upamo, da naša prošnja v imenu mladine ne bo brez uspeha.

Strokovni tečaj Kmečke zveze. Dne 4. januarja 1938 se bo v Slov. Konjicah pričel strokovni tečaj, katerega priredi glavni odbor Kmečke zveze v vrsti drugih tečajev po sedežih vseh okrajev naše ožje domovine. Namenjen je za člane KZ slovenjekonjskega okraja. Govorilo bo več predavateljev in bo tečaj velikega pomena za razširitev izobrazbe našega kmeta in za utrditev kmečke stanovske zavesti.

Naročajte in širite Slovenski dom!

Pretepen ker neugodno pričal

Maribor, 23. decembra.

Danes so se pred mariborskim okrožnim sodiščem zagovarjali Franc Vinkler, njegov sin Stefan Vinkler in Franc Božiček, vsi iz Podleže na Dravskem polju. Imenovan so meseca maja t. l. v nekem gozdu blizu Ptujja napadli z noži in koli Lovrenca Fiderlerja in mu zadeli več telesnih poškodb. Napadli so ga istega dne, ko se je pri okrajnem sodišču vršila proti imenovanim sodna razprava, v kateri je Fidler proti njim neugodno pričal. Za napad zaradi neugodnega pričevanja je bil Franc Vinkler obsojen na 4 mesece strogega zapor, njegov sin na 3 mesece strogega zapor, Božiček pa na 2 meseca strogega zapor, pogojno za 2 leti.

Na 400 dinarjev kazni je bila pred sodiščem v Kraljevu obsojena ženska, ki je pretepla svojega moža. Dostana Tomičeva je imela svojega moža dobro v oblasti ter ga je po potrebi tudi s kakim trdim predmetom skušala pripraviti do pameti. Ko je mož hotel nekega dne prodati nekaj sveta od hiše, se je Dostana temu uprla. Ker besede niso zalegle, je pograbila poleno in mahnila z njim dvakrat po možu. Mož je bilo sramote le preveč. Prijavil je zadevo sodišču, ki je Dostano spoznalo krivim in jo obsodilo na 400 dinarjev kazni. Mož pa pravi, da bo zahteval ločitev zakona, ker z nasilno žensko pač ne more živeti pod istim krovom.

Od tu in tam

Novega bana so na čelo erbaske banovine postavili kraljevski namestniki. Imenovan je bil narodni poslanec dr. Todor Lazarevič, ki je star 50 let. — Izmenjan je bil tudi prvi podguverner Narodne banke dr. Jovan Lovčević ter je na njegovo mesto postavljen dosednji drugi podguverner dr. Ivo Belin. Na Belinovo mesto pa pride dosednji generalni tajnik belgrajske borze Milorad Zebić.

Glavo je raztrgalo delavcu Petru Slušincu iz Zitnjaka pri Zagrebu, ko je streljal iz močnarja. Peter je možnar nabasal, ko se pa naboji ni hotel užgati, se je približal močnarju in pogledal. Tu trenutek pa se je naboji vžgal in močnar eksploziral. Kosci železa so odleteli delavcu v glavo in mu jo razbili na drobne kosce. Smrt je nastopila hipno.

Za zavarovanje trgovcev za primer bolezni, onemoglosti in starosti se zavzema zagrebska trgovska in obrtniška zbornica. Predlagatelji imajo pripravljen tudi že osutek pravilnika za izvedbo tega zavarovanja, vendar pravijo, da ga bodo prej temeljito preresili, nato pa predložili ostalim trgovskim zbornicam v razpravo.

Odlikovanci, ki so bili kdajkoli odlikovani z različnimi redi, so se začeli po vrsti organizirati po zgledu nosilcev Karagorjgeve zvezde. Tako so se sedaj kot tretji organizirali imejtelji albanske spominske kolajne. Društvo ima sedež v Beogradu. Članov je zaenkrat šele 600.

Okrog Oloca v Liki stoji voda tamkajšnjega jezera še vedno enako visoko, deloma celo narasla, čeprav že nekaj dni ni več dežja niti snega. Mesto bo ostalo nabrž ves mesec brez električne luči, ker je voda vdrla v električno centralo in zajela dinamno stroj. Ostale stroje so še pravčasno odstranili in jih spravili na varno. Najhujeje je s tem prizadela mestna bolnišnica, ki bo ostala brez vode. Bolnišnica ima namreč svoj rezervoar, v katerega dovajajo vodo z električnimi črpalkami. Pa tudi obrtniki bodo težko prestali brez elektrike.

Tik pred pokopom je oživila Mara Ivezic iz Bilola. V sredo je umrla, nakar so jo položili na mrtvaški oder in najavili pogreb za petek popoldne. Tik pred pogrebom so pogrebi prinesli krsto in hoteli mrtvo truplo položiti vanjo. Ko so Mara dvignili z odra, je začela nenkrat kazati znake življenja. Poklicali so zdravnika, ki je najprej pogreb odgodil, nato pa začel »mrliča« spravljati k zavesti. Mari je sree res začelo spet močnejše biti, vendar k zavesti ni prišla več. Točno dan kasneje je umrla ter so jo pokopali v soboto. Dogodek je izzval tudi med zdravniki zanimanje. Ivezičeva je umrla zaradi srčne kapi.

Za četrt milijona dinarjev nagrade je notranje ministrstvo razpisalo na glave petih znanih srbskih hajdukov. Eden med njimi je znani hajduk Ignatijević Koreja, ki je pred tedni pobegnil iz zaporov malo prej, preden bi ga odvedli na vislice. Na Ignatijevićevo glavo je bila najprej razpisana nagrada 500 dinarjev, vendar je bila povišana na 20 jurjev. Po 50 jurjev so bile »vrtnec« tudi glave hajdukov Jorgovana Mihajloviča in Pavla Dokića, ki sta obadva doma iz homoljskega okraja. Ker sta pa hajduka potem zagrešila še nekaj neverjetno krvavih zločinov, se je nagrada povečala na vsako glavo za novih 50 jurjev. Sedaj je pa notranje ministrstvo dalo k temu nagradama še 80.000, tako da dobi vsakdo, ki ubije ali pa odda oblastem ta dva hajduka, nič manj kakor 280.000 dinarjev. Le še na enega hajduka je razpisanih 50 tisočakov, na vse ostale pa le manjše nagrade.

O tatvini ideje mora razpravljal belgrajsko sodišče. Oglašila se je namreč arhitektinja Katarina Marković Sajnović s trditvijo, da sta predsednik upravnega odbora belgrajskega velesejma Milan Stojanović in velesejmski arhitekt Aleksander Sekulić porabila zamisli, ki jih je bila Markovičeva izrazila v svojem osnutku za ureditev belgrajskega sejmišča. Markovičeva trdi, da na natečaj niso prišli nobeni taki osnutki, ki bi bili njenim podobni, vendar se je začel glavni paviljon graditi popolnoma po zamisli g. Markovičeve, čeprav ona za svoj osnutek ni prejela nikake nagrade. Nazadnje je Markovičeva vložila na sodišču tožbo. Posebna komisija si je na kraju samem ogledala paviljon in načrte obeh arhitektov, nakar je povedala svoje mnenje, da se gospa zelo moti. Dokončno pa bo o stvari odločilo sodišče.

Za 80 milijonov dinarjev so naši izpizniki izvozili koruze v preteklem mesecu, za enako vsoto pa tudi gradbenega lesa. Zanimivo je, da stoji cena koruze čvrsto ali pa se celo dviga, docim cena pšenice pada.

Za skoraj 15 odstotkov se za prihodnje leto znižuje sadnja tobaka. Letos so smeli pridelovalci nasaditi 1480 milijonov stebel, prihodnje leto pa jih bodo smeli le 1.279.000.000. Ta odredba monopolne uprave bo zadela pri sadilcih na odpor, ko vemo, da so se sadilci vedno potegovali za to, da bi jim uprava dovolila nasaditi čim večje število stebel. Zlasti so si v tej smeri prizadevali Hercegovci, ki imajo v tobaku največji, če ne edini dohodek.

Šest let starega laticka so prijeli v petek v Skoplju. Živko Gligorijević je porabil soboto popoldne, ko so bile vse trgovine v mestu zaprte, za priliko, da je s kamnom razbil okno na trgovini sredi mesta in zlezal vanjo. Vdril je v blagajno in odnesel 200 dinarjev. K sreči je gosta v trgovini zapazil policijski stražnik in ga prijel. Šestletnega pokvarjenčaka prihod stražnika — začuda — ni spravil s tira. Stražniku je dejal, naj kar mirno gre spat na cesto, kajti on (Živko) ima svoj redni posel v trgovini. Policaj pa je dečka kljub temu odpeljal na policijo, kjer so mu preresetali vest. Nato so ga poslali domov staršem.

Strašna nesreča se je pripetila v soboto pri Kupinovu ob Savi. Sedem mladenčev je v reki utonilo, dočim se je osmi rešil, vendar je še istega dne umrl. Osem fantov iz Progarja se je oddolilo, da bodo sredi noči s čolnom prepluli Savo, da bodo mogli v rani zori priti na trg v Obrenovac. Sredi reke pa je silen val zajel njihov čoln in ga začel sukati. Z vsemi silami so hoteli čoln spraviti iz srede najhitrejšega toka, vendar zaman. Popustili so morali, da jih je voda gnala s seboj. Mladenčiči so vplili sredi noči na pomoč, vendar jih nihče ni čul. Ko je pa čoln butnil ob neke deblo pod vodo, se je razbil. Vseh osem fantov se je znašlo v mrzlih valovih. Težka in obupna borba jim ni nič pomagala: Sava jih je sedem v nekaj hipih pogotnila, le osmi Geza Silagy se je rešil, ker se mu je sukajna nataknila na vrhovo vejo in ga tako obdržala na površju. Vsega premraženega so ga našli zjutraj nemočnega ter ga spravili v bolnišnico. Tam je povedal, kako se je nesreča odigrala, potem je pa padel v nezavest, iz katere se ni več prebudil.

„Ali se dobrosrčnost spleča?“

Neki angleški tednik pozivlja svoje čitatelje, »boljšo družbo«, naj odgovore na gornje vprašanje, kakor jim to narekuje njihova lastna skušnja. Pravi odgovor odvisi od stališča, na katerega se kdo postavi.

5 posvetnega stališča

Je dobrosrčnost nasproti nepoznamim osebam vedno velika neumnost in največkrat dajanje potuše raznim delomirnežem. Navaden človek more biti dober samo do določene meje; kakor hitro pa ti dobrotljivost postane navada, se sprevrže v navadno »milo Jeroc«, ali kakor pravijo v Ameriki, v »suckerja«, človeka, kateremu se že na obrazu pozna, da ga vsak lahko po mili volji omlatje. Posebno kaki poklicni »obirači« imajo zelo dobro razvit čut za razpoznavanje svojih žrtev.

Dobrotljivost ali »dobričnost« pri kakem podjetju pa je po mnenju teh Američanov sploh nemogoča oziroma te gotovo pripelje enkrat do propasti in poloma. Če hočeš imeti uspeh pri svojem podjetju, moraš biti brezobziren in brezsrčen. Podjetnik, ki ima preobro srece, da bi mogel neusmiljeno vreči na cesto vsakogar, ki mu ne prinaša koristi, bi kaj kmalu tudi sam izginil s površja denarnih mogotnikov. Zato so pa vsi tako na slabem glasu, da si je brezsrčnost le njihov način borbe za obstanek. Čim več imaš, tem več lahko izgubiš, tem krutejši moraš biti, da se obdržiš na površju.

Pravijo, da slon nikdar ne pozabi, kaj mu je kdo storil; prav tako nekateri ljudje ne pozabijo, kje so bili deležni kake dobrote in kje lahko neprestano zopet uspešno trkajo.

Pravijo pa tudi, da so norci (t. j. dobričine) zato na svetu, da jih modreci (t. j. potepuški delomirneži) lahko izkoriščajo. Zato pa je vsa modrost »norec« v tem, da znajo »razliko-

vati med »modrimic«, da se prepričajo, kdo je navaden »molzač«, kdo pa res potreben pomoči. »Posodi ljudem toliko, kolikor misliš, da je bilo njihovo prijateljstvo vredno, pa ne pričakuj nobenega povračila, ampak vse razmerje naj se razreši s tem prvim posojilom.«

Največ dobrodušnosti in dobrotljivosti najdeš pri najpreprostejših ljudeh. Med reveži je čut bratstva in nesebičnosti najbolj razvit. Zato pa angleški pisatelj pravi, da je dobrodušnost lastnost sužnjev. V resnici pa so reveži najbližje Bogu, ki jih je posebej počastil s tem, da se je rodil ubog, zapuščen v preprostem hlevu. In iz tega najvišjega in edino pravega stališča

s praktičnega katoliškega stališča

bi morali presoati ljubeznivost in radodarnost. Kot kristjani bi morali gledati samo na to, kar nas je Kristus učil: Dajte in se vam bo dalo! ne glede na to, komu dajemo, res potrebujemo ali navadnemu »molzaču«, parazitu, škodljivcu človeške družbe in propalici, samo da je res potreben pomoči.

Koliko ljudi bi že samo prijazna beseda lahko obvarovala pred samomorom! Koliko manj mrznje bi bilo na svetu, če bi ljudje delali bolj po sreči, kakor po pameti; koliko zločinov, terorističnih tajnih ali javnih družb in strank bi bilo na svetu manj, če bi zlasti katoliški narodi in posamezniki nekoliko bolj brezobzirno ravnali s svojimi denarnicami v prid nesrečnejših bratov in sester! Kdor revežu daruje, Bogu posujuje, so nas učili naši kmečki očetji in matere, ki so nosili katoličanstvo v sreči in dejanju in ne samo na jeziku. Tako je delal tudi naš veliki sociolog, nepozabni dr. J. Krek.

Poljska gospa Simpson

Tudi na Poljskem imajo podoben poročni »skandal« kot svoje dni v Angliji. Zeni se namreč potomec neke najstarejše plemiške poljske rodbine z gospo J. Sušestovo, ki jo že kar na splošnem imenujejo poljsko gospo Simpsonovo. Princ Mihael je star sicer že 67 let, njegova izvoljenka pa je nekdanja prodajalka iz neke modne trgovine, ločena in mati 8 letnega dečka. Poljsko plemišvo pa se razburja bolj zaradi tega, ker je ona judovskega rodu, pa tudi zaradi njenega nizkega stanu.

Od samega veselja nad japonskimi zmagami na Kitajskem se mali Japonci »jurišajo« po tokijskih ulicah.

M. Jacoby - R. Leigh:

Poročnik indijske brigade

80

Kan se mu je nasmehnil.

Toda ta smeh ni izdajal niti sledu o kakem čustvu. Geoffrey bi bil ta trenutek dal vse, da bi bil mogel razvozlati, kake misli se pletejo za tem negibnim, krinko podobnim obrazom, ki se je hinavsko smehljalo.

»Dobro došli, major Vickers! Naj vam bogovi hrabrosti in modrosti še naprej naklanjajo svoje darove.«

Surat je govoril po angleško. Ves čas med govorjenjem mu je na ustnicah igral smehljaj.

Vickers se je priklonil:

»Visokost, moram vas prositi, da mi omogočite, da čim prej izvršim svoje poslanstvo. Poklicali ste me sem, da bi se pogajali...«

Zdaj je smeh s Suratovega obraza izginil.

»Ali se vam res tako mudi?«

»Visokost, najbrž že veste, da so naši v Lohari obveščeni o vsem, kar se je zgodilo?«

Vickers je sklenil, da bo skušal čim prej izvedeti, kaj se je zgodilo z Randalom, zato je s temi besedami hotel kana izzvati, da bi govoril.

Surat kan mu je odvrnil z resnim glasom:

»Dragi major, zelo mi je žal, da vas moram razočarati. Kapitan Randall...«

Kaj je z njim?

Vickers se ni mogel premagati in je kanu vpadel v besede. »... plačal z glavo svojo drznost, ko je ponoči poskušal, da bi s čolnom pobegnil v Loharo!«

Randall je mrtev?«

Geoffrey je vprašal to s tihim glasom. Pri tem ni več mislil na usodo Chukotija, temveč samo na mladega častnika, na prijatelja. Zdalo se mu je, da je zaslišal bitje ure, ki mu

jo je Randall pred odhodom v smrt naročil, naj jo varuje.

Nekaj časa sta major in kan molčala.

Potem je kan pogledal Vickersa naglo, kakor da se je nečesa spomnil, in dejal:

»Da, siromak je mrtev... Oh, dragi prijatelj, življenje je tako lepo, a najlepše je tedaj, kadar čutimo, da nad nami visi smrt... In prav zaradi tega sem vas dal poklicati sem. Hočem vam ponuditi življenje in svobodo...«

»Meni?... Zakaj neki?«

»Vi ste nekoč rešili življenje meni in tega vam ne bom nikoli pozabil. Dal vam bom konja in spremstvo, ki vas bo varno spremljalo do meje...«

Geoffrey je gledal v kana mirno in hladno, kakor da noče razumeti besedi, ki mu jih je Surat govoril.

Kan ga je vprašal:

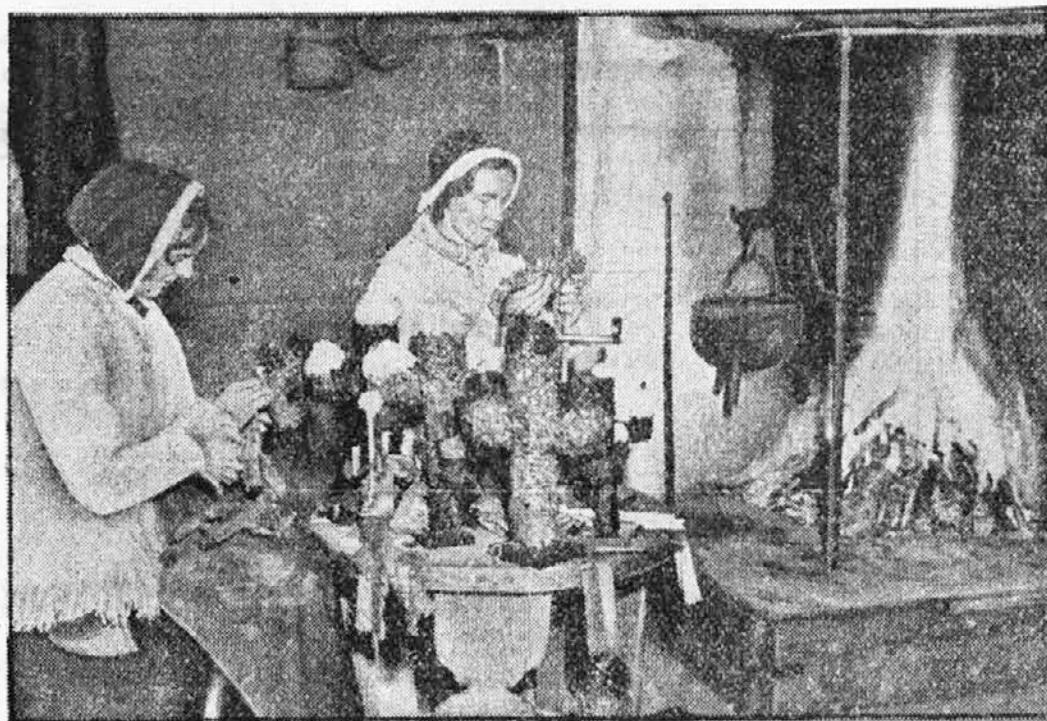
»Torej?«

Zdalo se je, kakor da je Vickers preslišal tudi to besedo. Začel je govoriti z mirnim in prepričujočim glasom:

»Visokost! Anglija do zdaj ni posvečala pažnje vašemu sovražnemu vedenju, ker je hotela za vsako ceno ohraniti vaše prijateljstvo... Še vedno ni prepozno... Če zdaj umaknete svoje oddelke, vam bo Anglija zelo hvaležna... v nasprotnem primeru pa bo moja vlada prisiljena, da vse to, kar se je zgodilo do zdaj, smatra za vojno izzivanje in to z vso pravico... in potem?... Proti vsej naši vojni moči se vi ne boste mogli dolgo bojevati!«

Kan je nekaj časa pomišljal, potem je odgovoril:

»Vaše razmišljanje ni čisto točno, dragi major... Tudi mislim, da niti sami ne pričakujete, da bi poslušal vaš nasvet. Če se ne motim, imate prav vi Angleži dober pregovor: sila je močnejša od postave! In priznati morate, dragi moj major,

Božične priprave v švedskih kmečkih domovih. Kmetice delajo iz smrekovih vej križe, na katere pripenjajo božične svečice.

Snežena kepa za davek

Nekaj zgledov angleškega spoštovanja starodavnih navad ali angleške starokopitnosti:

Mesto Dorchester je postalo pred 1000 leti osebna last weseških kraljev, prešlo nato na vse angleške kralje in plačevalo od svojih začetkov do danes letne najemnine 20 šterlingov ne glede na svoje blagostanje in velikost in denarno vrednost.

Kakor je bila včasih splošna navada, so plačevali davek v raznih pridelkih. Pri nas je ta navada izginila, vsaj kar se državnih davščin tiče, v Angliji pa se jih nekateri kraji še strogo drže. Tako neki kraj »Barje« (The Moors) še danes pošilja svojemu gospodarju kralju — butare posekanega grmičja; kraj »Kovačnica« (The Forge) pa daje, kakor pred stoletji, vsako leto po 6 podkev in 61 žebčev.

Neki kmet, čigar potomci so danes visoki dostojanstveniki, je dobil od kralja zemljo pod pogojem, da bo »popravil vse železne dele kraljevih orodij« (plugov). Neki drugi kmet v Norfolku je moral dajati kralju letno 2 meha rdečega vina in 200 hrusk; nekdo v Dorsetu pa se je za svoj svet oddolžil s tem, da je dal vsako leto trdo krtačo za kraljeve konje.

Najbolj čudna davščina pa je zadela nekega kmeta v Yorkshireu, ki je moral kralju prinesiti sredi polja sneženo kepo, o božiču pa lepo rdečo vrtnico.

Vsi posestniki v Manroeu so še danes dolžni kralju prinesiti dve sneženi kepi, kadarkoli to kralj zahteva.

Japonska vljudnost

Iz prometnega zakonika: »Kadar se voziš z avtom, pa ti pot zastira popotnik, zatrobi na svoj rog: najprej lepo ubrano; če se ne zmeni, zatrobi živahneje, a prijazno, kot bi hotel zaklicati: hi-hi. — Dobro priznavaš konjem, da se ne splašajo. Njima ne »eksplodiraj« pred njimi svoje praznilne skatle, ampak vozi mimo njih lepo blaženo ali pa se ustavi na robu ceste in počakaj, da odidejo mimo. Puščaj mnogo prostora na cesti za pse. — Po mastno blatnih cestah vozi počasi in prizanesljivo, kajti v njih preži demon spodrsanja. Na stražnikovo znamenje se takoj ustavi in mu v vsakem oziru pokaži svoje spoštovanje.«

Jetničar: »Kako vam ugaja v ječi?«

Kaznjence: »Naravnost sijajno. Najbolj mi pa to ugaja, ker mi ni treba vstati, potem, ko sem se vlegel, da še enkrat pogledam, če so vrata zaklenjena.«

da je sila zdaj na moji strani!«

Geoffrey se je zdrznil:

»Potem pa, kakor se mi zdi, ni tu več kaj govoriti!...«

»Nasprotno! Najprej se pomirite, potem pa...«

Vickers ga je hladno ustavil:

»Jaz sem čisto miren!«

»No, potem tem boljše! Ves naš spor je mogoče spraviti sporazumno s sveta samo s pogajanjem...«

Foto Warner Bros

Vickers je gledal Suratovo naravnost v oči.